

**JAČANJE SISTEMA
SOCIJALNIH USLUGA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

**SOS DJEČIJA
SELA
BOSNA I HERCEGOVINA**

IZVJEŠTAJ

Prezentacija rezultata projekta „Jačanje sistema socijalnih usluga u BiH” u Federaciji BiH

Decembar 2019.

**KVALITETNE
{ SOCIJALNE USLUGE
ZA SVE }**

IZVJEŠTAJ

Prezentacija rezultata projekta „Jačanje sistema socijalnih usluga u BiH“ u Federaciji BiH

UVOD

Organizacija SOS Dječija sela BiH u periodu oktobar/novembar 2019 organizovala je seriju sastanaka i radionica sa predstavnicima vlasti, centara za socijalni rad, ustanova i NVO sektora kojima je u fokusu unapređenje sistema socijalne zaštite u BiH. Na sastancima i radionicama učestvovalo je oko 160 predstavnika institucija i partnerskih organizacija. Sastanci su se održali na šest lokacija: Jajce, Bihać, Široki Brijeg, Tuzla, Sarajevo, Zenica.

Cilj sastanaka je bio podizanje svijesti profesionalaca i donosioca odluka o važnosti donošenja novih, jasnih i kvalitetnih zakonskih okvira i unapređenja standarda u oblasti socijalnih usluga kroz partnersko djelovanje svih aktera. Osim toga prezentirane su aktivnosti i rezultati projekta „Jačanje sistema socijalnih usluga u

BiH“, te predstavljena iskustva i prakse organizacije SOS Dječijih sela BiH u sistemu usluga prevencije, jačanja položaja mladih iz alternativne brige i drugih ranjivih kategorija. Projekat se implementira u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalne politike Federacije BiH i Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, uz finansijsku podršku Vlade Savezne Republike Njemačke.

Kroz program rada sastanka prezentirane su programske i projektne aktivnosti SOS Dječijih sela BiH. U uvodnom dijelu učesnici su upoznati sa djelovanjem organizacije SOS Dječija sela BiH u našoj zemlji, standardima i procedurama kojima se organizacija rukovodi (Slika 1) te projektnim aktivnostima i programskim cjelinama.

SOS DJEČIJA
SELA
BOSNA I HERCEGOVINA

STANDARDI I PROCEDURE

INTERNACIONALNI STANDARDI:

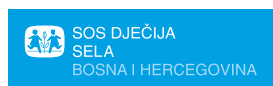
- UN Konvencija o pravima djeteta
- UN Smjernice o Alternativnom zbrinjavanju
- Standard "Sigurnost djece"
- Kvaliteta za djecu (Quality4Children)
- Milenijumski razvojni ciljevi

FINANSIRANJE I TRANSPARENTNO POSLOVANJE:

- Sistem interne kontrole
- Sistem eksterne kontrole (internacionalne revizorske kuće)
- Internacionalni računovodstveni standardi
- SOS smjernice za borbu protiv prevara i korupcije
- Izvještaj o poslovanju

NAŠE POLITIKE:

- Programska politika SOS Dječijih sela
- Politika zaštite djece
- Politika inkluzije
- Politika HIV/AIDS
- Politika formalnog obrazovanja
- Kodeks ponašanja
- Politika emergency

I DIO Presentacija programskih i projektnih aktivnosti SOS Dječjih sela BiH

PORODIČNI MODEL BRIGE

BRIGA

223 djece i mladih
28 SOS porodica

PROGRAM JAČANJA PORODICA

PODRŠKA

332 porodice
890 djece i mladih

EDUKATIVNI PROGRAMI

EDUKACIJA

PROGRAM ZA MLADE YES CENTAR

ZNANJA I VJEŠTINE

1. Porodični oblik brige

Podrazumijeva trajan i stabilan odnos SOS roditelja i djece koja su im povjerena na brigu i predstavlja srž SOS-ovog porodičnog modela zbrinjavanja djece. Djeca koja zajedno sa SOS roditeljem žive u jednoj od SOS kuća predstavljaju SOS porodicu. Porodične veze razvijaju se na prirodan način što znači da djevojčice i dječaci različite dobi žive zajedno kao braća i sestre, a biološka braća i sestre uvijek se smještaju u istu SOS porodicu.

Prava i obaveze svakog djeteta unutar SOS porodice, svojstvena porodičnom zajedništvu, predstavljaju temelj za kasniji život djeteta, determiniraju njegovo ponašanje u svim drugim okruženjima do kraja života. U zajedničkom životu, međusobnom odnosu članova porodice i porodica međusobno sadržana je bit SOS koncepta brige o djeci.

SOS porodice

- 2 SOS Dječija sela (Sarajevo i Gračanica)
- 28 SOS porodica
- 223 dječaka, djevojčica i mladih ljudi

- porodično okruženje
- toplina i ljubav
- poticajno okruženje
- briga i podrška do samostalnosti

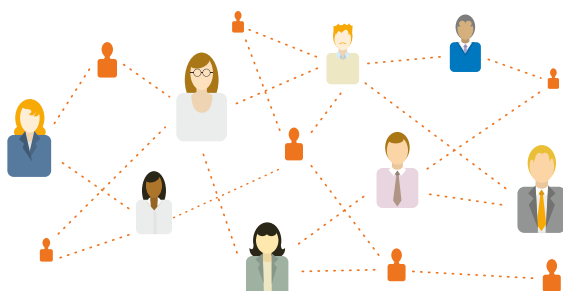
2. Program podrške mladima

Podrazumijeva poboljšanje opšte socio-ekonomske situacije marginaliziranih mladih ljudi u BiH. SOS Program za mlade YES centar informacijski je i savjetodavni centar gdje 100 lokalnih profesionalaca i predstavnika mladih pruža sveobuhvatnu podršku za 300 mladih ljudi s ciljem njihove bolje integriranosti u društvo i konkurentnosti na tržištu rada.

YES mreža partnera (100)...

...je sačinjena od relevantnih stručnjaka i partnera iz institucija vlasti, javnih institucija, nevladinih organizacija i biznisa. Zadatak YES mreže aktera je da koordinirano i efikasno reaguju na socio-ekonomske potrebe marginaliziranih mladih ljudi.

3 programske cjeline

✓ Info centar za mlade

- Pristup relevantnim i pouzdanim informacijama
- Prikupljanje podataka
- Upućivanje na druge servise i ponude za posao
- Procjena kompetencija/izrada Pasoša kompetencija
- Izrada profila mlade osobe / Individualnog razvojnog plana
- Objava oglasa za posao i stipendija
- Informacije o volontiranju i mobilnosti mladih

✓ Centar za razvoj kompetencija i zapošljavanje

- Treninzi usmjereni sticanju životnih vještina
- Treninzi usmjereni razvoju vještina potrebnih za zapošljavanje
- Finansijska pismenost
- Osnove korištenja informacijskih tehnologija
- Napredni kursevi informacijskih tehnologija
- Učenje stranog jezika
- Upućivanje na strukovne treninge - dokvalifikacija I prekvalifikacija
- Saradnja sa lokalnim kompanijama

✓ Centar za biznis i inovacije

- Savremeno opremljeni prostor sa potrebnim materijalom za rad
- Mentorstvo i podrška za razvoj ideje
- Trening kreiranja poslovnog plana
- Upravljanje finansijama I administracijom
- Jačanje vještina prezentacije i organizacije
- Podrška umrežavanju
- Pomoć kod pristupa informacijama o bankovnim kreditima, kreditnim fondovima, poduzetničkom kapitalu i sl.
- Dodjela granta za pokretanje poslovnog poduhvata - za 45 korisnika

3. Program podrške porodicama

Pomažući porodice sa djecom da ostanu na okupu, Program jačanja porodice se bavi ne samo posljedicama već i korijenom problema, štiteći tako djecu od mogućeg razdvajanja od roditelja i sticanja statusa djeteta bez roditeljskog staranja.

Roditelji mogu učiti o roditeljstvu, unapređivanju odnosa u porodici, razvoju svoje djece, odgoju i drugim značajnim temama u okviru Klubova za roditelje. O zdravlju i zdravstvenim životnim navikama mogu učiti kroz savjete zdravstvenih stručnjaka, prilikom kućnih posjeta ili grupnog savjetovanja. Ostvarivanje statusnih pitanja i različitih prava je omogućeno kroz savjetovanje sa socijalnim radnicima i upućivanje u različite ustanove i organizacije.

Glavni cilj Programa je da se prevenira odvajanje djece od njihove porodice porijekla, ali i da se značajno poveća kvalitet života i poštivanje dječijih prava u porodicama koje su, prema Porodičnom

zakonu i SOS ključnim dokumentima, prepoznate kao rizične.

SOS Dječija sela BiH implementiraju Program jačanja porodice od 2008 godine u Sarajevu, Goraždu, Mostaru, Maglaju, Gračanici i Srebrenici.

Svi projekti rade po metodologiji vođenja slučaja uz holistički pristupaju porodici, a ne samo pojedinim članovima i fokusiraju se na očuvane snage u porodici. **Imaju konačni cilj da djeca ostanu u porodici u bitno poboljšanim okolnostima.**

Trenutno je u program uključeno 760 djece i 94 mlade osobe iz 341 porodice. Timovi programa, sačinjeni od socijalnih radnika, psihologa i pedagoga, kontinuirano rade na unapređivanju svojih znanja i vještina kroz supervizijske susrete, edukacije iz oblasti savjetovanja i psihoterapije, te razmjenu sa stručnjacima iz lokalne zajednice i partnerskih organizacija i ustanova.

Paket usluga koje se pružaju u projektu Jačanja porodica:

II DIO Prezentacija projektnih aktivnosti, rezultata i planova Projekta „Jačanje sistema socijalnih usluga u BiH“

Projekat „Jačanje sistema socijalnih usluga u BiH“ implementira se od oktobra 2018. godine, u oba entiteta. Osnovni partneri projekta su Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske. Ostali partneri projekta su: kantonalna ministarstva socijalne politike, centri za socijalni rad, NVO i međunarodne organizacije, i pružaoci usluga. Cilj projekta je

kreiranje funkcionalnog sistema socijalnih usluga koji će biti usmjeren prema ranjivim skupinama društva i pojedincima, sa posebnim fokusom na ranjive kategorije djece i porodica u BiH.

Projekat se implementira kroz četiri specifična cilja, tako da su aktivnosti, rezultati i budući planovi se prezentirali kroz iste, a za period implementacije decembar 2018 – septembar 2019. godine.

1. Pružanje podrške u procesu izrade kvalitetnih zakonskih okvira i kreiranju standarda za podizanje kvalitete socijalnih usluga

Fokus cilja je pružanje stručne i tehničke podrške u izradi Zakona o socijalnim uslugama. Aktivnosti koje su implementirane u proteklom periodu su:

- Održan sastanak Radne grupe za izradu Zakona o socijalnim uslugama
- Definirane grupe socijalnih usluga
- U fazi pripreme je prijedlog teksta Zakona
- Mapiranje postojećih standarda pružaoca socijalnih usluga – u planu

2. Jačanje kapaciteta lokalnih stručnjaka za korištenje metodologija u oblasti hraniteljstva i vođenja slučaja

U sklopu ovog cilja implementirane su aktivnosti koje su usmjerene na primjenu specijaliziranih metodologija u oblasti hraniteljstva i vođenja slučaja.

Hraniteljstvo

U Federaciji BiH u periodu od januara – jula 2019 godine implementirana je treća faza PRIDE modela edukacije i procjene profesionalaca i hraniteljskih porodica, kroz:

MASTER nivo edukacije profesionalaca – certificirano je 5 Master trenera za edukaciju profesionalaca u oblasti hraniteljstva

Edukacija druge generacija PRIDE trenera – certificirano je 16 novih edukatora u oblasti hraniteljstva u FBiH

Osim toga u sklopu implementacije PRIDE modela edukacije provedene su i edukacije za 53 hranitelja na 6 lokacija u Federaciji BiH, te podržane su edukacije kroz Zakon o hraniteljstvu za 170 hranitelja u FBiH.

Plan za 2020:

- Implementacija PRIDE IN Service modela edukacije za profesionalce i hraniteljske porodice

Vodenje slučaja

U periodu od jula do septembra 2019. godine 10 centara za socijalni rad iz Federacije BiH pilotirali su metodologiju vođenja slučaja uz stručnu podršku autora Priručnika Janje Milinković, kao i članica tima Program jačanja porodica SOS DS BiH.

Na osnovu preporuke FMRSP radnu grupu za pilotiranje sačinjavali su sjedeći centri za socijalni rad: Ključ, Orašje, Tuzla, Zenica, Visoko, Novi Travnik, Goražde, Mostar, Ljubuški, Sarajevo i Tomislavgrad.

Rezultati pilotiranja će dati smjer revizije i prilagođavanje stvarnim potrebama za korištenje metodologije u centrima za socijalni rad.

Plan za 2020:

- Januar 2020 godine finaliziranje Priručnika i usaglašavanje sa FMRSP i kantonalnim ministarstvima socijalne politike, te dobijanje saglasnosti na isti
- Mart 2020 godine prezentacija Priručnika federalnom i kantonalnim ministarstvima socijalne politike, centrima za socijalni rad i drugim pružaocima usluga u oblasti socijalne zaštite u oba entiteta
- April – Juni 2020 godine provođenje edukacije za 75 profesionalca iz CSR o korištenju metodologije Vođenja slučaja
- Juli – Oktobar 2020 godine monitoring i stručna podrška CSR u primjeni metodologije
- Novembar 2020 evaulacija procesa i preporuke za sljedeće korake u primjeni metodologije – razvijanje kurikluma za edukaciju profesionalaca u oblasti socijalne zaštite

3. Unaprijeđenje sistema upravljanja bazama podataka centara za socijalni rad i edukacija profesionalaca o korištenju unaprijeđene baze

U saradnji sa FMRSP planirano je da se uz stručnu podršku firme COMP IT podrži unaprijeđenje SOTAC baze za oblast Vođenje slučaja, te izradu Uputstva o korištenju SOTAC baze za sve oblasti.

Osigurano je 10 računara za kantonalna ministarstva socijalne politike i 50 računara za centre za socijalni rad u FBiH, a za potrebe korištenja unaprijeđene SOTAC baze.

Takođe, provodit će se i edukacija uposlenika CSR u FBiH o primjeni unaprijeđene SOTAC baze.

4. Javna kampanja zagovaranja za podizanje svijesti javnosti i uviđanja značaja unapređenja sistema pružanja socijalnih usluga

Na uvodnoj konferenciji, održanoj u martu 2019. godine, u prisustvu 120 učesnika predstavnika entitetskih i kantonalnih vlasti, te centara za socijalni rad iz BiH, predstavnika međunarodnih i nevladinih organizacija, prezentiran je projekat i aktivnosti te formalno započeta implementacija projekta. Osim toga, na konferenciji su iznesene preporuke i zaključci za razvijanje i unaprijeđenje postojećih odnosa i saradnje između svih partnera u oblasti socijalnih usluga, te ukazano na važnost procesa izmjena starih i donošenja novih politika i praksi koje će unaprijediti položaj marginiliranih skupina u Bosni i Hercegovini.

Promoviranje hraniteljstva u lokalnim zajednicama, u skladu sa potrebama, koja će se provoditi u saradnji sa kantonalnim ministarstvima socijalne politike i centrima za socijalni rad

III DIO Rad u grupama: analiza usluga i pripadajućih standarda na području kantona

Kroz praktični rad u grupama, učesnici sastanka su kroz aktivnu diskusiju analizirali trenutno stanje usluga na području kantona i postojeće standarde, te potrebu za razvijanje novih usluga.

KANTON	POSTOJEĆE USLUGE	POTREBA ZA NOVIM USLUGAMA
UNSKO-SANSKI KANTON	Osamostaljivanje mladih	Usluge prevencije – rad sa porodicama koje su pod rizikom od razdvajanja
	Sedmični boravak učenika srednjoškolskog uzrasta u đačkom internatu iz socijalno ugroženih porodica	
	Podrška djeci koja dolaze iz porodica sa rizikom od razdvajanja	Program podrška djeci i mladima koji napuštaju sistem javne brige
	Usluga individualnih i grupnih tretmana djeci sa poteškoćama u razvoju	
	Bračno i porodično savjetovalište	
POSAVSKI KANTON	Dnevni centri	Savjetovalište za brak i porodicu
	Porodično savjetovalište	Dnevni centri
TUZLANSKI KANTON	Kućna njega	Prihvatište za djecu
	Stanovanje uz podršku	Sigurna kuća
	Javne kuhinje	SOS telefoni
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	Savjetovanje	Usluge prevencije (bračno-porodično savjetovalište)
	Dnevno zbrinjavanje	Rad sa osjetljivim kategorijama/rizičnim kategorijama djece i porodica
	Kućna njega i pomoć	Uvođenje novih/inovativnih metodologija i modela socijalne zaštite
	Prihvatna stanica	Jačanje inkluzije kroz dnevne centre
	Prihvatište za majke i trudnice	
	Rana intervencija	
	Rad na suzbijanju i intervenciji prosjačenja	
KANTON SARAJEVO	Porodično savjetovalište	Mobilni servisi za pružanje podrške hraniteljskim porodicama i porodicama u riziku
	Dnevni centar	Dnevni centri za djecu i odrasle
	Dnevni centar za boravak starih i iznemoglih lica	Usluge prevencije
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	Prihvatište za skitnice i prosjake	Usluge podrške mladima koji dolaze iz marginaliziranih kategorija – teško zapošljive kategorije
	Terapijska zajednica - kampus	
	Odgojni centar	Usluge prevencije
	Porodično savjetovalište	
SREDNJOBOSANSKI KANTON	SOS Telefon	Usluge podrške mladima
	Prihvatna stanica za djecu žrtve nasilja	
	SUMERO	
	Stariji brat – starija sestra	
HNK/ZHK/K10	Bračno i porodično savjetovalište	Usluge podrške u zajednici i savjetovanja za osobe sa mentalnim poteškoćama
	Savjetovalište za obitelji sa teškoćama	Usluge pružanja njege i pomoći u kući
	Mobilni timovi (centar za pružanje njege i pomoći starima)	Predbračno i bračno savjetovalište
	Centar za mlade	Podrška maloljetnim majkama i trudnicama Psihoterapijski servisi

Učesnici sastanaka su kroz interaktivnu diskusiju analizirali opšte stanje na terenu u oblasti usluga. Generalni zaključak koji se izvukao jeste da je neophodno kreirati zakonske okvire koji će odgovarati potrebama korisnika ali i lokalne zajednice. Novi zakonski okvir takođe treba da obuhvati i kreiranje mreže usluga na području cijele Federacije BiH, koja će dati jasnu i preglednu sliku pružaoca usluga. Osim toga, neophodno je ukinuti dupliciranje usluga u jednoj lokalnoj zajednici, odnosno tačno odrediti ko može pružati određene usluge. Identificirano je da se lokalne zajednice trebaju i moraju aktivnije uključiti u kreiranje i unapređenje sistema socijalnih usluga, kao i finansiranju istih, jer osnovni zadatak lokalnih nivoa vlasti je da osiguraju kvalitetan život svojih građana.

PREPORUKE

Učesnici sastanaka su kreirali preporuke koje mogu biti smjernice za kreiranje budućih zakonskih okvira u oblasti socijalnih usluga ali i zajedničkog partnerskog djelovanja vladinih i nevladinih institucija/organizacija:

- 1. Od iznimne važnosti je uvesti standardizaciju centara za socijalni rad a u svrhu unaprijeđenja stručnog rada**
- 2. Kontinuirana podrška i unapređenje profesionalnih kapaciteta stručnih radnika u oblasti socijalne zaštite**
- 3. Certificiranje profesionalaca iz oblasti socijalne zaštite**
- 4. Standardizacija instrumenata u radu sa korisnicima- uvođenje metodologije vođenja slučaja kao obavezne kako bi se osigurala njena primjena. Takođe ova metodologija treba biti korištena kao alat kod svih profesionalaca u oblasti socijalne zaštite koji rade direktno sa korisnicima**
- 5. Obavezno uvođenje supervizije za profesionalce u centrima za socijalni rad kao i u drugim ustanovama socijalne zaštite**
- 6. Razvijanje preventivnih programa na lokalnom nivou je od izuzetne potrebe**
- 7. Prepoznati u sistemu socijalne zaštite, programe podrške mladima, naročito za kategoriju mladih koji napuštaju brigu**
- 8. Općinski nivoi vlasti se moraju uključiti u kreiranje sistema socijalnih usluga, ključni su partneri za razvijanje i finansiranje usluga**
- 9. Razvijati programe javno-privatnog partnerstva vladinih i nevladinih institucija/organizacija jedno je od ključnih aktivnosti u unaprijeđenju sistema socijalnih usluga**
- 10. Programi Jačanje porodica i Podrška mladima (po primjeru SOS DS BiH) prepoznati kao važnu podršku centrima za socijalni rad u oblasti prevencije razdvajanja porodica i podrške osamostaljenju rizičnih skupina mladih.**

**JAČANJE SISTEMA
SOCIJALNIH USLUGA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

{ KVALITETNE SOCIJALNE USLUGE } ZA SVE

 **SOS DJEČIJA
SELA
BOSNA I HERCEGOVINA**

SOS Dječija sela Bosna i Hercegovina
A. Muradbegovića 1C, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Za više informacija:

+387 (0)33 465 452
www.sos-ds.ba

